

Oratio Octava.

98

- Psal.* sed, tange montes, & sumigabunt, quos fumes A
143. elationis & impatiens convincit, quia speciem
 quidem humilitatis habent, veritatem autem ejus
 abnegant. At non talis Aquinas, Christi enim
 Domini sequens vestigia, cum malediceretur,
 non maledicebat; cum patereetur, non commina-
^{1. Pet. 2.} batur; ut quo modo probatur in conflatorio ar-
 gentum, & in fornace aurum: sic ejus probaretur
 in contumelij manuero, in tribulationibus
 humilis, in adversitatibus patientia; & secun-
 dum Evangelium, in patientia sua possideret ani-
 man suam.
- Luc. 21.* Cum vero quorundam error infalici germine
 coalefcens in dies magis graffareetur, & egressa à
^{Ex Ps. 7} senioribus iniquitate, amici tui Deus & proximi B
^{82. & 7} tui, non adversus cum dumtaxat appropinquar-
 rent & starent, sed super populum tuum malign-
 arent consilium, & cogitarent adversi sanctos
 tuos, religiosos mendicantes, ut non memoraretur
 nomen eorum ultra; & quam conceperint ia-
^{2. Pet. 3} semer ipsi, peperissent iniquitatem, scripto con-
 trà statutum illorum sacrilego libro quem scripturis
 adhuc ipsorum perditionem depravatis condie-
 rant, non secūs atqui hi qui parvulis austera quadam
 temperaturi poculo, prius ora melle circum-
 linunt, incauta actas, cum dulcedinem præsense-
 rit, amaritudinem non reformidet: Apostolica
 præmonitus & præmunitus autoritate, ascendit
 ex adverso, murumque se opposuit pro domo Dei,
 contrariis quibus adorabantur eos adversarij,
 armis instruclis, humilitatem opponens eorum
 superbiam, prudentiam temeritatem, sapientiam
 que defarsum est, terrena, animali, diabolica.
 Ut ergo non in se, sed in Domino confidens in-
 creparat feras arundinis, qui ponebant in cœlum
 os suum, & loquebantur contrà Dominum: quia
 humilium ac mansuetorum semper Deo placuit
 deprecationis ipse ac humilis corde, levavit pu-
 ras manus ad Deum, simul autem obsecravit fra-
 fratres per Dominum Iesum, & per charitatem San-
^{9.} ti Spiritus, ut adjuvaret eum in orationibus suis
^{1. Tim.} pro ipso ad Deum. O sanctam ac vere columbinam
^{2.} simplicitatem, qua juxta Domini præceptum, ser-
^{Rom. 15} pentinam ab eo prudentiam non exclusi! Sic
^{Matth.} Thomas induitus virtute ex alto, religiosorum
^{10.} causam suscepit, hostium cuneos penetrare &
^{T. 67.} argumentorum jacula reverberare aggressus inton-
^{1. Ps. 72.} nat illud psalmographi: Ecce inimici tui sonore-
^{Judith} runt & qui oderunt te, extulerunt caput, scribitur
^{9.} que opusculum, quod contrà impugnantes reli-
^{1. Tim.} gionem inscribitur, tam citò, tam solidè, tam co-
^{2.} piöse ut non humano ingenio visus sit edidisse,
^{Rom. 15} sed potius in spiritu de dextre sedentis in throno
^{Matth.} accepisse. Quod ut vidit, visumque examinavit
^{10.} Pontifex, vere catholicum censuit, aliorum libro
^{T. 82.} tanquam hæretico condemnato.

Sic palmarum tulit eruditio, & de superbis
 triumphavit humilitas. Ubi quamvis non parva
 Thomæ superpetet materia superbiendi: (genus
 enim, scientia, cathedra, solemnis victoria, &
 quod majus est, fama prærogativa, cui non essent
 insolentiae fomes, clationis occasio?) non est ta-
 men exaltatum cor ejus, neque elati sunt oculi ip-
 sius: sed moniti Sapientis non immemor: Si non in
 timore Domini teneris te, citò subvertetur do-
 mus tua: fundamentum spiritualis edificij pridem
 iactum, humilitatem, velut anchoram retinuit, in
 ea crescens atque proficiens. Et quia medijs in
 honoribus periclitatur humilitas, sicut in delicijs

castitas: non tantum eos non ambivit, sed Ponti-
 cibus summis ei tanquam optimè de ecclesia me-
 ritò offerentibus, & renuit, & ne deinceps offer-
 rentur, obnoxie rogarit.

Quid de illa ejus animi submissione dicam, qua,
 cum penè nullus dies abscederet quo non omni-
 potenti Deo hostiam placationis immolare: ipse
 sacerdos, ipse magister, ipse totò jam orbe nomi-
 natus, celebranti deinceps fratri affiliebat, sub-
 serviebat, ministrabat? Verbo dicam, tanta se *Cele-*
humilitate dejecit, ut qui eum non vidissent, & branii
 pro celebritate nominis videire gestisset, ipsum mini-
 esse non crederent.

Cum Bononia claustrum meditabundus am-
 bularet, ab ignoto quopiam religioso iustus comi-
^{Vitem} tari eum, non exceptit, (ut potè magistrum, & stu-
 diis aut contemplationibus occupatum) ab sequitur
 ejusmodi forensibus immunem: sed modestie
 signo benignè annuens iussione, comitatus est
 eum, sinister: comitatus, inquam, non congressus:
 illi enim felinantis quam Thomæ vires ferrene,
 gradum acceleranti, quia non poterat Thomas
 congreedi, ad lœvam sequebatur; durè interim ve-
 lut inobedientis increpatu. Et ecce, cives qui vultu
 Thomam & opinione noverant, quali ad spectacu-
 lum è foribus prodire, stupescere, tandemque
 scitecitarit, quid causè cur ignota & vili religioso
 ita subderetur, quibus ille, quia in obedientia per-
 fecit omnis religio, qua homini homo se propter
 Deum subicit, heut Deus homini se propter ho-
 minem inclinavit. Ita ille, quem trahebat, verius
 quam duecatabat, eximium, celeberrimumque docto-
 rem vultu nunc agnovit, quem sola nominis
 celebratè prius audiverat. O perfectam animi
 submissionem! profundam humilitatem! vere
 doctor Aquinas secundum nomen suum, est Thom-
 as, id est, abyssus in humilitate, abyssus in erudi-
 tione, abyssus in charitate, abyssus abyssum invoca-
 cat, abyssus humilitatis abyssum scientiæ & subli-
 mitatis: qui enim ponit humiles in sublime, &
 exaltat, eos qui se humiliant, quoniam non potest
 solvi scriptura qua dicit, Omnis qui se exaltat,
^{Job. 5.} 23. ^{Matth.} humilabitur: & qui se humiliat exaltabitur: quem
 docebunt scientiam, cui profundam mysteriorum
 cognitionem, doctrinam sublimitatem, soliditatem,
 beatitudinem largietur? an non Thomæ, de quo in
 ecclesia canitur, ô manus Dei gratia vincens
 quodvis miraculum! Pesteræ superbiam numquam
 sensit contagium. In hoc locum non habuit illud
 apostoli, scientia inflat; quia verisificabatur alte-
^{1. Cor.} 8. rum, charitas adficat.

Tantè ergo Deus illum scientiæ dotavit, ut in
 suprema consurgeret, sicut per humilitatem de-
 grimebat in ima. Nam quid illo præstantius,
 acutius, exercitacione, doctrina? Ingenio & vir-
 tute nonne tam gravi ac vehementi excelluit, ut
 nihil sibi ad expugnandum proposuerit, quod non
 aut acumine irruperit, aut pondre cliserit,
 aut orationi juncto jejuno impetrarit? Quia non
 ille persuasit difficultia, disputandi viribus elimp-
 davit? qua factu ardua, non ut facilis viderentur,
 effecit? quam multas heres multis voluminibus
 oppresserit, quot inimicos fidei confutaverit
 errores, tefsem appello Pium Quintum, qui non
 modo multas qua ab ejus fidelis transi exorbi sunt in bullæ
 heres, Angelis Doctoris ut & veritate doctrina, data an-
 confusa, confititas dissipatas affirmat, sed addit, 1567.
 cuius meritis orbis terrarum à pestiferis quotidiè
 erroribus liberatur. Testimonio sunt concilia,

Lug-